

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (nagytanács)

2022. január 25.*

„Fellebbezés – Állami támogatások – EUMSZ 107. és EUMSZ 108. cikk – Kétoldalú beruházási megállapodás – Választottbírósági kikötés – Románia – Az Európai Unióhoz történő csatlakozás – Az adóössztönző rendszer csatlakozás előtti hatályon kívül helyezése – A csatlakozást követően hozott, kártérítés kifizetését megítélő választottbírósági ítélet – E kifizetést a belső piaccal összeegyeztethetetlen állami támogatásnak minősítő és a visszatéríttetését elrendelő európai bizottsági határozat – A Bizottság hatásköre – Az uniós jog időbeli hatálya – Azon időpont meghatározása, amikor a kedvezményezett jogosulttá válik arra, hogy megkapja a támogatást – EUSZ 19. cikk – EUMSZ 267. és EUMSZ 344. cikk – Az uniós jog autonómiája”

A C-638/19. P. sz. ügyben,

az **Európai Bizottság** (képviselik: T. Maxian Rusche és P.-J. Loewenthal, meghatalmazotti minőségben)

fellebbezőnek,

támogatják:

a **Németországi Szövetségi Köztársaság** (képviselik: D. Klebs, R. Kanitz és J. Möller, meghatalmazotti minőségben),

a **Lett Köztársaság** (képviseli: K. Pommere, meghatalmazotti minőségben),

a **Lengyel Köztársaság** (képviselik: D. Lutostańska, B. Majczyna és M. Rzutkiewicz, meghatalmazotti minőségben)

beavatkozó felek a fellebbezési eljárásban,

az Európai Unió Bírósága alapokmányának 56. cikke alapján 2019. augusztus 27-én benyújtott fellebbezése tárgyában,

a többi fél az eljárásban:

a **European Food SA** (székhelye: Dragánfalva [Románia]),

a **Starmill SRL** (székhelye: Dragánfalva),

* Az eljárás nyelve: angol.

a **Multipack SRL** (székhelye: Dragánfalva),

a **Scandic Distilleries SA** (székhelye: Nagyvárad [Románia]),

Ioan Micula (lakóhelye: Nagyvárad)

(képviselik őket: K. Struckmann Rechtsanwalt, G. Forwood avocat és A. Kadri solicitor),

Viorel Micula (lakóhelye: Nagyvárad),

a **European Drinks SA** (székhelye: Vaskohsziklás [Románia]),

a **Rieni Drinks SA** (székhelye: Rény [Románia]),

a **Transilvania General Import-Export SRL** (székhelye: Nagyvárad),

a **West Leasing SRL**, korábban: West Leasing International SRL (székhelye: Panatasa [Románia])

(képviselik őket: J. Derenne, D. Vallindas és O. Popescu avocats)

felperesek az elsőfokú eljárásban,

a **Spanyol Királyság** (képviseli kezdetben: S. Centeno Huerta, meghatalmazotti minőségben, később: A. Gavela Llopis, meghatalmazotti minőségben),

Magyarország

beavatkozó felek az elsőfokú eljárásban,

A BÍRÓSÁG (nagytanács),

tagjai: K. Lenaerts elnök, A. Arabadjiev, A. Prechal, K. Jürimäe, C. Lycourgos, E. Regan (előadó), S. Rodin és I. Jarukaitis tanácselnökök, M. Ilešič, F. Biltgen, N. Piçarra, L. S. Rossi és A. Kumin bírák,

főtanácsnok: M. Szpunar,

hivatalvezető: M. Longar tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2021. április 20-i tárgyalásra,

a főtanácsnok indítványának a 2021. július 1-jei tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Fellebbezésével az Európai Bizottság az Európai Unió Törvényszéke 2019. június 18-i European Food SA és társai kontra Bizottság ítéletének (T-624/15, T-694/15 és T-704/15, a továbbiakban: megtámadott ítélet, EU:T:2019:423) hatályon kívül helyezését kéri, amennyiben ezzel az ítéletével

a Törvényszék megsemmisítette a Románia által nyújtott SA.38517 (2014/C) (korábbi 2014/NN) számú állami támogatásról – 2013. december 11-i választottbírósi ítélet a Micula kontra Románia ügyben – szóló, 2015. március 30-i (EU) 2015/1470 bizottsági határozatot (HL 2015. L 232., 43. o.; a továbbiakban: vitatott határozat).

- 2 Csatlakozó fellebbezésében a Spanyol Királyság szintén a megtámadott ítélet hatályon kívül helyezését kéri.

Jogi háttér

Az ICSID-egyezmény

- 3 Az államok és más államok természetes és jogi személyei közötti beruházási viták rendezéséről szóló, Washingtonban 1965. március 18-án kelt egyezmény (a továbbiakban: ICSID-egyezmény), amely Románia tekintetében 1975. október 12-én lépett hatályba, az 53. cikkének (1) bekezdésében a következőképpen rendelkezik:

„Az ítélet kötelező a felekre és semmiféle fellebbezésnek vagy bármilyen más jogorvoslatnak helye nincs, kivéve az Egyezményben biztosítottakat. Mindegyik fél köteles tartani magát az ítélet rendelkezéseihez, és eleget tenni azoknak [...]”.

- 4 Az ICSID-egyezmény 54. cikkének (1) bekezdése a következőket írja elő:

„Mindegyik Szerződő Állam az Egyezmény értelmében meghozott ítéletet kötelezőnek ismeri el, és a területén az említett ítélet által megállapított pénzübeni kötelezettségeknek úgy tesz eleget, mintha az saját bíróságának jogerős ítélete volna. [...]”

Az Európa-megállapodás

- 5 Az egyrészről az Európai Közösségek és tagállamaik, másrészről Románia közötti társulás létrehozásáról szóló, a Közösség nevében az 1994. december 19-i 94/907/ESZAK, EK, Euratom tanácsi és bizottsági határozattal megkötött és jóváhagyott Európa-megállapodás (HL 1994. L 357., 2. o.; magyar nyelvű különkiadás 11. fejezet, 59. kötet, 3. o.; a továbbiakban: Európa-megállapodás), amely 1995. február 1-jén lépett hatályba, a 64. cikkének (1) és (2) bekezdésében a következőket írta elő:

„(1) E megállapodás megfelelő működésével összeegyeztethetetlenek a következők, amennyiben a Közösség és Románia közötti kereskedelmet érinthetik:

[...]

iii. bármely állami támogatás, amely bizonyos vállalkozásoknak vagy bizonyos áruk termelésének előnyben részesítése által torzítja, vagy torzíthatja a versenyt.

(2) Az e cikkel ellentétes bármely magatartást az [EUMSZ 101., EUMSZ 102. és EUMSZ 107. cikkben] foglalt szabályok alkalmazásából eredő kritériumok alapján kell elbírálni.”

- 6 Emellett az Európa-megállapodás 69. és 71. cikke előírta Románia számára, hogy a nemzeti jogszabályait fokozatosan tegye összeegyeztethetővé a közösségi vívmányokkal.

A BIT

- 7 A Svéd Királyság kormánya és a román kormány között 2002. május 29-én a beruházások előmozdítása és kölcsönös védelme céljára létrejött kétoldalú beruházási megállapodás (a továbbiakban: BIT) 2003. július 1-jén lépett hatályba, és a 2. cikkének (3) bekezdésében a következőképpen rendelkezik:

„Minden szerződő fél köteles a másik szerződő fél beruházói által megvalósított beruházásokkal kapcsolatban mindenkor tisztességes és méltányos bánásmódot biztosítani, továbbá önkényes vagy diszkriminatív intézkedésekkel nem akadályozza az említett beruházók ezen beruházásainak igazgatását, irányítását, fenntartását, használatát, haszonélvezetét vagy átruházását.”

- 8 A BIT 7. cikke előírja, hogy a beruházók és az aláíró országok közötti jogvitákat többek között az ICSID-egyezményt alkalmazó választottbíróóság előtt kell rendezni (a továbbiakban: választottbíróási kikötés).

A Bolgár Köztársaságnak és Romániának az Európai Unióhoz történő csatlakozásáról szóló szerződés és a csatlakozási okmány

- 9 A Bolgár Köztársaságnak és Romániának az Európai Unióhoz történő csatlakozásáról szóló, 2005. április 25-én aláírt szerződés (HL 2005. L 157., 11. o.) értelmében Románia 2007. január 1-jén csatlakozott az Európai Unióhoz.
- 10 A Bolgár Köztársaság és Románia csatlakozásának feltételeiről, valamint az Európai Unió alapját képező szerződések kiigazításáról szóló okmány (HL 2005. L 157., 203. o.; a továbbiakban: csatlakozási okmány) 2. cikke a következőket mondja ki:

„A csatlakozás időpontjától kezdődően az eredeti szerződések rendelkezései és az intézmények [...] által [...] elfogadott jogi aktusok [...] Románia számára kötelezőek, és az említett szerződésekben, illetve az ebben az okmányban megállapított feltételekkel alkalmazandók [ebben] az [államban].”

- 11 A csatlakozási okmány V. melléklete tartalmazza a „Versenypolitika” elnevezésű 2. címet, amelynek 1. és 5. pontja az Unióhoz való csatlakozás időpontja előtt Romániában hatályba léptetett és ezt követően is alkalmazandó támogatási programokra és egyedi támogatásokra vonatkozó különös rendelkezéseket tartalmaz.

A 659/1999 rendelet

- 12 A 2013. július 22-i 734/2013/EU tanácsi rendelettel (HL 2013. L 204., 15. o.) módosított, az [EUMSZ] 108. cikkének alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló, 1999. március 22-i 659/1999/EK tanácsi rendelet (HL 1999. L 83., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 1. kötet, 339. o.; a továbbiakban: 659/1999 rendelet) „Hivatalos vizsgálati eljárás” című 6. cikkének (1) bekezdése a következőket írta elő:

„A hivatalos vizsgálati eljárást kezdeményező [helyesen: megindító] határozat összefoglalja a vonatkozó ténybeli és jogi kérdéseket, tartalmazza a Bizottság előzetes értékelését a javasolt intézkedés támogatási jellegére vonatkozóan, és meghatározza a [belső] piaccal való összeegyeztethetőséggel kapcsolatban felmerült kétségeket. A határozat felszólítja az érintett tagállamot és az egyéb érdekelt feleket, hogy nyújtsák be észrevételeiket egy meghatározott, általában egy hónapot meg nem haladó határidőn belül. [...]”

A jogvita előzményei és a vitatott határozat

- 13 A jogvita előzményei a megtámadott ítélet 1–42. pontjában foglaltak alapján a következőképpen foglalhatók össze.
- 14 A román hatóságok 1998. október 2-án elfogadták a 24/1998 sürgősségi kormányrendeletet (a továbbiakban: EGO 24), amely a kiszolgáltatott helyzetű régiókban bizonyos adóösztönzőket, többek között olyan eszközöket biztosított meghatározott, tartós befektetői tanúsítvánnyal rendelkező befektetők számára, mint a gépekre kivetett vámok és hozzáadottérték-adó megfizetése alóli mentesség, a nyersanyagokra kivetett vámok visszatérítése, vagy a társasági adó megfizetése alóli mentesség mindaddig, amíg a beruházási terület kiszolgáltatott helyzetű régiónak minősül.
- 15 A román kormány az 1999. március 25-i határozatában, amely 1999. április 1-jén lépett hatályba, a Bihar megyei (Románia) Ştei-Nucet bányászati területét tíz évre kiszolgáltatott helyzetű régiónak nyilvánította.
- 16 Az Európa-megállapodás szerinti, a román és az uniós jogszabályok fokozatos egymáshoz közelítésére vonatkozó kötelezettségének betartása érdekében Románia 1999-ben elfogadta az állami támogatásokról szóló 143/1999. sz. törvényt, amely 2000. január 1-jén lépett hatályba. E törvény az Európa-megállapodás 64. cikkében és az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdésében foglaltakkal megegyező módon határozta meg az állami támogatások fogalmát. Ugyanezen törvény a Consiliul Concurenţei (versenytanács, Románia) és az Oficiul Concurenţei (versenyhivatal, Románia) jelölte ki a Románia által a vállalkozásoknak nyújtott állami támogatások összeegyeztethetőségének értékeléséért felelős, állami támogatásokat felügyelő nemzeti hatóságokként.
- 17 A versenytanács 2000. május 15-én elfogadta a 244/2000. sz. határozatot, amelyben megállapította, hogy az EGO 24 szerint kínált több adóösztönző állami támogatásnak minősült, és következésképpen ezen ösztönzőket meg kell szüntetni.
- 18 A 2000. július 1-jei 75/2000. sz. sürgősségi kormányrendelet (a továbbiakban: EGO 75), amely módosította az EGO 24-et, fenntartotta a szóban forgó adóösztönzőket (a továbbiakban együttesen: a szóban forgó adóösztönző rendszer).
- 19 A versenytanács keresettel fordult a Curtea de Apel Bucureştihez (bukaresti ítélőtábla, Románia), amely keresetben arra hivatkozott, hogy az EGO 75 elfogadása ellenére nem hajtották végre a 244/2000. sz. határozatot. E keresetet a bíróság 2001. január 26-án elutasította azzal az indokkal, hogy az EGO 75-öt jogalkotási intézkedésnek kell tekinteni, ezért a 143/1999. sz. törvény értelmében a versenytanács nem vonhatja kétségbe a jogszerűségét. Ezt a határozatot az Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie (legfőbb semmítő- és ítélőszék, Románia) a 2002. február 19-i ítéletével helybenhagyta.
- 20 Ioan és Viorel Micula Romániában lakóhellyel rendelkező svéd állampolgárok, akik a többségi részvényesei a European Food and Drinks Group társaságnak, amely Romániában, Bihar megyében a Ştei-Nucet régióban élelmiszer és italok előállításával foglalkozik. A European Food and Drinks Group társaság a tulajdonosa a European Food SA, a Starmill SRL, a Multipack SRL, a Scandic Distilleries SA, a European Drinks SA, a Rieni Drinks SA, a Transilvania General Import-Export SRL és a West Leasing International SRL társaságnak.

- 21 A European Food a 2000. június 1-jén, a Starmill és a Multipack pedig a 2002. május 17-én kapott tartós befektetői tanúsítvány alapján beruházásokat valósított meg Ștei-Nucet bányászati térségében.
- 22 2000 februárjában megkezdődtek a Románia Unióhoz történő csatlakozására irányuló tárgyalások. Ezzel összefüggésben az Unió a 2001. november 21-i közös álláspontban megállapította, hogy Romániában „van néhány olyan létező és új összeegyeztethetetlen támogatási rendszer, amelyet nem hoztak összhangba a közösségi vívmányokkal”, ideértve „[a szóban forgó adóösztönző rendszer] alapján biztosított eszközöket”.
- 23 Románia 2004. augusztus 26-án, megállapítva, hogy „[a]z állami támogatásokra vonatkozó közösségi szabályokban foglalt feltételeknek való megfelelés, valamint a versenypolitikáról szóló 6. fejezet szerinti tárgyalások lezárása érdekében az ezen a területen a közösségi vívmányokkal összeegyeztethetetlen, nemzeti jogban meghatározott állami támogatás minden formáját meg kell szüntetni”, a szóban forgó adóösztönző rendszer alapján biztosított összes intézkedést – a társasági adó alóli mentesség kivételével – hatályon kívül helyezte. E hatályon kívül helyezésre 2005. február 22-i hatállyal került sor.
- 24 A szóban forgó adóösztönző rendszer hatályon kívül helyezésével okozott kár megtérítése céljából Ioan és Viorel Micula, a European Food, a Starmill és a Multipack (a továbbiakban: a választottbírói eljárás felperesei) 2005. július 28-án a BIT 7. cikkének megfelelően választottbírói felállítását kérelmezte.
- 25 2007. január 1-jén Románia belépett az Unióba.
- 26 A választottbírói eljárás a 2008. szeptember 24-i határozatában a választottbírói eljárás iránti kérelmet elfogadhatónak nyilvánította.
- 27 A választottbírói eljárás a 2013. december 11-i választottbírói ítéletével (a továbbiakban: választottbírói ítélet) megállapította, hogy a szóban forgó adóösztönző rendszer 2009. április 1-je előtti hatályon kívül helyezésével Románia megsértette a választottbírói eljárás felpereseinek azzal kapcsolatos jogos bizalmát, hogy ezek az ösztönzők lényegében azonos formában 2009. március 31-ig elérhetőek lesznek, továbbá nem járt el átlátható módon, mivel nem tájékoztatta kellő időben e felpereseket, és az említett felperesek beruházásai tekintetében nem biztosította a tisztességes és méltányos bánásmódot a BIT 2. cikkének (3) bekezdése értelmében. Következésképpen a választottbírói eljárás arra kötelezte Romániát, hogy kártérítés címén 791 882 452 román lejt (RON) (hozzávetőleg 178 millió euró) fizessen a választottbírói eljárás felperesei részére, amely összeg megállapításakor elsősorban az e felpereseket a 2005. február 22. és 2009. március 31. közötti időszakban állítólagosan ért károkat vette figyelembe.
- 28 A Bizottság szervezeti egységei a 2014. január 31-i levelükben tájékoztatták a román hatóságokat, hogy a választottbírói ítéletben foglaltak bármilyen módon történő teljesítése, illetve a választottbírói ítélet bármilyen módon történő végrehajtása új támogatásnak minősül, így azt be kell jelenteni a Bizottságnak.
- 29 2014. február 20-án a román hatóságok tájékoztatták a Bizottság szervezeti egységeit arról, hogy – a European Food román hatóságokkal szemben fennálló adókötelezettségeibe való beszámítás útján – sor került a választottbírói eljárás által a választottbírói eljárás felperesei részére kártérítés címén megítélt összeg egy részének kifizetésére.

- 30 A Bizottság 2014. május 26-án elfogadta a C(2014) 3192 final határozatot, amelyben arra kötelezte Romániát, hogy mindaddig, amíg a Bizottság végleges határozatot nem hoz ezen intézkedés belső piaccal való összeegyeztethetőségére vonatkozóan, haladéktalanul függesszen fel minden olyan intézkedést, amely a választottbíróági ítélet teljesítéséhez, illetve végrehajtásához vezethet, tekintve, hogy ez jogellenes állami támogatásnak minősülne.
- 31 A 2014. október 1-jei levelében a Bizottság tájékoztatta Romániát, hogy a választottbíróági ítéletben foglaltak Románia által 2014 elején történt részleges teljesítése, valamint a választottbíróági ítéletben foglaltak további teljesítése, illetve a választottbíróági ítélet további végrehajtása tekintetében az EUMSZ 108. cikk (2) bekezdése szerinti hivatalos vizsgálati eljárás megindításáról határozott.
- 32 2015. május 29-én a román hatóságok átutalták a választottbíróági ítéletben foglaltak szerint fizetendő összeg fennmaradó részét, és következésképpen véleményük szerint a választottbíróági ítéletben foglaltakat teljes mértékben teljesítették.
- 33 2015. március 30-án a Bizottság elfogadta a vitatott határozatot. E határozat 1. cikke értelmében a választottbíróági ítéletben az Ioan és Viorel Micula, a European Food, a Starmill, a Multipack, a European Drinks, a Rieni Drinks, a Scandic Distilleries, a Transilvania General Import-Export és a West Leasing International vállalatokból álló egyetlen gazdasági egységnek megítélt kártérítés az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése értelmében állami támogatásnak minősül, amely nem egyeztethető össze a belső piaccal. E határozat 2. cikke értelmében Románia nem fizethet ki az említett határozat 1. cikkében említett semmiféle összeegyeztethetetlen támogatást, és vissza kell követelnie az e gazdasági egységet alkotó jogalanyoknak már kifizetett támogatásokat, az e jogalanyoknak kifizetett bármely olyan támogatást, amelyet az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdése alapján nem jelentettek be a Bizottságnak, valamint az ugyanezen határozat időpontját követően kifizetett minden támogatást.

A Törvényszék előtti eljárás és a megtámadott ítélet

- 34 A Törvényszék Hivatalához 2015. november 6-án, 2015. november 30-án és 2015. november 28-án benyújtott keresetlevelekkel a European Food, a Starmill, a Multipack és a Scandic Distilleries a T-624/15. sz. ügyben, Ioan Micula a T-694/15. sz. ügyben, illetve Viorel Micula, a European Drinks, a Rieni Drinks, a Transilvania General Import-Export és a West Leasing International a T-704/15. sz. ügyben az EUMSZ 263. cikk alapján a vitatott határozat megsemmisítése iránti keresetet indított. A Törvényszék megengedte a Spanyol Királyság és Magyarország számára, hogy a Bizottság kérelmeinek támogatása végett beavatkozzanak. A Törvényszék e három ügyet az eljárási szabályzatának 68. cikke alapján az eljárást befejező határozat meghozatala céljából egyesítette.
- 35 A Törvényszék megállapította, hogy keresetük alátámasztására e felperesek hét jogalapra hivatkoztak. Az első jogalap a Bizottságnak a megtámadott határozat elfogadására irányuló hatásköre hiányán, hatáskörrel való visszaélésen, valamint az EUMSZ 351. cikk és az általános jogelvek megsértésén alapult. A második jogalap az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdésének megsértésére vonatkozott. A harmadik jogalap a bizalomvédelem elvének a megsértésére vonatkozott. A negyedik jogalap a szóban forgó intézkedésnek a belső piaccal való összeegyeztethetőségére vonatkozó téves értékelésén alapult. Az ötödik jogalap a támogatás kedvezményezettjeinek téves meghatározásán és az indokolás hiányán alapult. A hatodik jogalap

a támogatás behajtására vonatkozó téves jogalkalmazásra vonatkozott. Végül a hetedik jogalap a meghallgatáshoz való jognak, az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdésének, valamint a 659/1999 rendelet 6. cikke (1) bekezdésének a megsértésén alapult.

- 36 A megtámadott ítéletben a Törvényszék helyt adott a T-704/15. sz. ügyben felhozott első jogalap első részének, valamint a T-624/15. és a T-694/15. sz. ügyben felhozott második jogalap első részének, amelyek egyrészt azon alapultak, hogy a Bizottság nem rendelkezett hatáskörrel a vitatott határozatnak az EUMSZ 108. cikk alapján történő elfogadására, másrészt pedig azon, hogy nem állt fenn az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése értelmében vett, a kártérítés kifizetése által nyújtott előny, különösen mivel az állítólagos előnyt Románia uniós csatlakozása előtt nyújtották. Ezen ítélet 59–93. pontjában a Törvényszék lényegében kimondta, hogy a vitatott határozat elfogadásával a Bizottság visszamenőleges hatállyal az e csatlakozást megelőző tényekre alkalmazta az EUMSZ 108. cikk és a 659/1999 rendelet alapján őt megillető hatásköröket, és következésképpen a Bizottság nem minősíthette az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése értelmében vett „állami támogatásnak” a szóban forgó intézkedést, vagyis e határozat szerint a választottbírói eljárás felpereseit a szóban forgó adóösztönző rendszer ezen állam általi hatályon kívül helyezése miatt állítólagosan ért kár választottbírói által megítélt megtérítésének kifizetését.
- 37 A Törvényszék ezenfelül helyt adott a T-624/15. és a T-694/15. sz. ügyben felhozott második jogalap második részének, valamint a T-704/15. sz. ügyben felhozott második jogalap első részének, amelyek lényegében az EUMSZ 107. cikk értelmében vett „előny” és „támogatás” fogalmának a választottbírói ítélet általi téves jogi minősítésére vonatkoznak. E tekintetben a Törvényszék a megtámadott ítélet 98–111. pontjában lényegében kimondta, hogy mivel az uniós jog az időbeli hatálya folytán nem alkalmazható, és mivel a Bizottság az EUMSZ 108. cikk, valamint a 659/1999 rendelet alapján nem rendelkezik hatáskörrel, a vitatott határozat jogellenes, amennyiben – legalábbis az uniós jog Romániában való hatálybalépése előtti időszak tekintetében – az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése értelmében vett „előnynek” és „állami támogatásnak” minősíti e kártérítés megítélését.
- 38 Következésképpen a Törvényszék teljes egészében megsemmisítette a vitatott határozatot, anélkül hogy megvizsgálta volna e jogalapok többi részét vagy a többi jogalapot.

A felek kérelmei és a Bíróság előtti eljárás

- 39 Fellebbezésében a Bizottság azt kéri, hogy a Bíróság:
- helyezze hatályon kívül a megtámadott ítéletet;
 - utasítsa el a T-704/15. sz. ügyben első fokon felhozott első jogalap első részét és a második jogalap első részét, valamint a T-624/15. és a T-694/15. sz. ügyben felhozott második jogalap első és második részét;
 - a többi jogalapról való határozathozatal céljából utalja vissza a T-624/15., T-694/15. és T-704/15. sz. egyesített ügyeket a Törvényszék elé, és
 - a költségekről jelenleg ne határozzon.

- 40 A European Food, a Starmill, a Multipack, a Scandic Distilleries és Ioan Micula (a továbbiakban együttesen: European Food és társai) azt kéri, hogy a Bíróság:
- utasítsa el a fellebbezést;
 - másodlagosan semmisítse meg a vitatott határozatot;
 - harmadlagosan utalja vissza az ügyeket a Törvényszék elé, és
 - a Bizottságot és a beavatkozó feleket kötelezze a saját költségeik, valamint a European Food és társai részéről az elsőfokú eljárásban és a fellebbezési eljárásban felmerült költségek viselésére.
- 41 Viorel Micula, a European Drinks, a Rieni Drinks, a Transilvania General Import-Export és a West Leasing (a továbbiakban együttesen: Viorel Micula és társai) azt kéri, hogy a Bíróság:
- utasítsa el a fellebbezést;
 - másodlagosan adjon helyt a T-704/15. sz. ügyben első fokon felhozott második jogalapnak, és következésképpen semmisítse meg a vitatott határozatot;
 - harmadlagosan utalja vissza az ügyeket a Törvényszék elé;
 - a Bizottságot kötelezze a saját költségei, valamint a Viorel Micula és társai részéről az elsőfokú eljárásban és a fellebbezési eljárásban felmerült költségek viselésére, és
 - a Spanyol Királyságot és Magyarországot kötelezze az elsőfokú eljárással és a fellebbezési eljárással kapcsolatos saját költségeik viselésére.
- 42 A Spanyol Királyság azt kéri, hogy a Bíróság:
- adjon helyt a fellebbezésnek, helyezze hatályon kívül a megtámadott ítéletet, és mint elfogadhatatlant utasítsa el az első fokon előterjesztett keresetet, és
 - másodlagosan adjon helyt a fellebbezésnek, helyezze hatályon kívül a megtámadott ítéletet, és mint megalapozatlant utasítsa el az első fokon előterjesztett keresetet.
- 43 Csatlakozó fellebbezésében a Spanyol Királyság azt kéri, hogy a Bíróság:
- helyezze hatályon kívül a megtámadott ítéletet;
 - mint elfogadhatatlant utasítsa el az első fokon előterjesztett keresetet, és
 - a European Foodot és társait, valamint Viorel Miculát és társait kötelezze a költségek viselésére.
- 44 A Bizottság azt kéri, hogy a Bíróság adjon helyt a csatlakozó fellebbezésnek.

- 45 A European Food és társai, valamint Viorel Micula és társai azt kérik, hogy a Bíróság utasítsa el a csatlakozó fellebbezést, és egyrészt kötelezze a Spanyol Királyságot, a Bizottságot és a beavatkozó feleket a csatlakozó fellebbezéssel kapcsolatban felmerült saját költségeik viselésére, másrészt pedig kötelezze a Spanyol Királyságot a European Food és társai, valamint Viorel Micula és társai részéről az e fellebbezés keretében felmerült költségek viselésére.
- 46 A 2019. november 25-i, illetve 2019. december 5-i levelében a Lengyel Köztársaság, illetve a Lett Köztársaság kérte, hogy az Európai Unió Bírósága alapokmánya 40. cikkének első bekezdése alapján a Bizottság támogatása végett beavatkozhasson.
- 47 A Bíróság elnöke a 2020. január 6-i, illetve a 2020. január 9-i határozatával megengedte a Lengyel Köztársaság, illetve a Lett Köztársaság beavatkozását, ezen utóbbi tagállam számára a Bíróság eljárási szabályzata 129. cikkének (4) bekezdése értelmében kizárólag a tekintetben, hogy előadja az észrevételeit a tárgyaláson, ha arra sor kerül, mivel beavatkozási kérelmét az e szabályzat 190. cikkének (2) bekezdésében előírt határidő lejártát követően terjesztette elő.
- 48 A 2020. március 17-i levelükben a European Food és társai, valamint Viorel Micula és társai azt kérték a Bíróságtól, hogy a Spanyol Királyságot mint a jelen eljárásban részt vevő felet zárja ki az eljárásból, és következésképpen hagyja figyelmen kívül az e tagállam által a fellebbezés nyomán benyújtott válaszbeadványt. E kérelem alátámasztása érdekében e felek rámutatnak arra, hogy az Európai Unió Bírósága alapokmánya 40. cikkének első bekezdése alapján a Spanyol Királyságnak mint tagállamnak kétségkívül nem kellett bizonyítania a Törvényszék előtti eljárásba való beavatkozáshoz fűződő érdekét. Ugyanakkor a Bíróság eljárási szabályzatának 172. cikkével összhangban a Törvényszék előtti szóban forgó ügyben részt vevő feleknek, beleértve a tagállamokat is, bizonyítaniuk kell az e fellebbezésnek való helyt adásban vagy az e fellebbezés elutasításában való érdekeltységüket. E feltételt, amelyet az említett szabályzat 2012-ben történt átdolgozása során vezettek be, a tagállamokra is alkalmazni kell.
- 49 A 2020. március 29-i leveleiben a Bíróság Hivatala – a Bíróság elnöke által hozott határozatnak megfelelően, az előadó bíró és a főtanácsnok meghallgatását követően – tájékoztatta e feleket a kérelmük azon indokból való elutasításáról, hogy a Spanyol Királyság, mivel az Európai Unió Bírósága alapokmánya 40. cikkének első bekezdése értelmében tagállamként megengedték az elsőfokú eljárásba való beavatkozását, jogszabály erejénél fogva a fellebbezési eljárásban részt vevő félnek minősül.
- 50 A 2020. december 16-i levelében a Németországi Szövetségi Köztársaság kérte, hogy az Európai Unió Bírósága alapokmánya 40. cikkének első bekezdése alapján a Bizottság támogatása végett beavatkozhasson.
- 51 A Bíróság elnöke a 2021. január 12-i határozatával megengedte e tagállamnak, hogy a Bíróság eljárási szabályzata 129. cikkének (4) bekezdésével összhangban előadja észrevételeit a tárgyaláson, ha arra sor kerül, mivel beavatkozási kérelmét az e szabályzat 190. cikkének (2) bekezdésében előírt határidő lejártát követően terjesztette elő.

A szóbeli szakasz újbóli megnyitása iránti kérelemről

- 52 A Bíróság Hivatalához 2021. július 12-én, illetve 2021. július 14-én benyújtott beadványukban a European Food és társai, illetve Viorel Micula és társai az eljárás szóbeli szakaszának újbóli megnyitását kérték. Kérelmük alátámasztására lényegében arra hivatkoznak, hogy két ponton nem értenek egyet a főtanácsnok indítványával.
- 53 Először is, a főtanácsnok az indítványának 138. pontjában tévesen értékeli a Törvényszék általi téves jogalkalmazásnak – amelyet a Törvényszék állítólagosan annak megállapításával követett el, hogy az állítólagos állami támogatást a szóban forgó adóössztönző rendszer BIT megsértésével történt hatályon kívül helyezése időpontjában nyújtották – a T-624/15. és a T-694/15. sz. ügyben előterjesztett második jogalap első részére adandó válasza gyakorolt következményeit. Kétségtelen, hogy e téves jogalkalmazás igazolja a megtámadott ítélet hatályon kívül helyezését, mivel az e támogatás felvételére való jog nem az említett rendszer hatályon kívül helyezéséből, hanem egy Románia uniós csatlakozását követően hozott választottbíróági ítéletből ered. Mindazonáltal a főtanácsnok által javasolttal ellentétben e második jogalap első részének helyt kell adni, mivel abban azt róják fel a Bizottságnak, hogy a vitatott határozatban azt állapította meg, hogy a szóban forgó állami támogatás nem a választottbíróági ítéletből, hanem magából az ezen ítéletben megítélt kártérítés kifizetéséből ered, holott egy e címen megítélt összeg kifizetése semmilyen további előnyt nem biztosít az említett választottbíróági ítélethez képest. A szóban forgó állami támogatási intézkedés pontos meghatározása emellett a T-704/15. sz. ügy második jogalapjának keretében is meghatározó kérdést képez, ezért ha a Bíróság az indítványban ismertetett főtanácsnoki érvelést követné, akkor e kérdés vizsgálatát vissza kellene utalnia a Törvényszék elé.
- 54 Másodszor, a főtanácsnok az indítványának 135. pontjában tévesen véli úgy, hogy a választottbíróági ítélet kihirdetését követően, annak Románia általi végrehajtása során hozott valamennyi intézkedés állami támogatásnak minősülhet. Kizárólag e választottbíróági ítélet alkalmas ugyanis arra, hogy ilyen támogatás nyújtását eredményezze, mivel az ICSID-egyezmény 53. cikkével összhangban Románia kártérítés fizetésére vonatkozó kötelezettsége az említett választottbíróági ítéletből ered, anélkül hogy szükség lenne arra, hogy a román hatóságok további közigazgatási vagy bírósági lépéseket tegyenek. Közelebbről, a választottbíróági ítélet elismerésére irányuló eljárás csupán abban az esetben minősül egyszerű igazgatási jellegű formáságnak, ha ezen állam nem tartja tiszteletben e választottbíróági ítéletet.
- 55 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy egyrészt az Európai Unió Bíróságának alapokmánya és a Bíróság eljárási szabályzata nem teszi lehetővé a felek számára, hogy a főtanácsnoki indítványra válaszként észrevételeket tegyenek (2021. július 15-i Bizottság kontra Lengyelország ítélet [Fegyelmi felelősségi rendszer], C-791/19, EU:C:2021:596, 41. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 56 Másrészt az EUMSZ 252. cikk második bekezdése szerint a főtanácsnok teljesen pártatlanul és függetlenül eljárva, nyilvános tárgyaláson indokolással ellátott indítványt terjeszt elő azokban az ügyekben, amelyek esetében az Európai Unió Bíróságának alapokmánya szerint a főtanácsnok részvételére van szükség. A Bíróságot nem köti sem ezen indítvány, sem pedig az annak alapjául szolgáló, a főtanácsnok által kifejtett indokolás. Következésképpen az, ha valamelyik fél nem ért egyet a főtanácsnok indítványával, bármilyen kérdéseket is vizsgáljon a főtanácsnok az indítványban, önmagában nem indokolhatja az eljárás szóbeli szakaszának újbóli megnyitását (2021. július 15-i Bizottság kontra Lengyelország ítélet [Fegyelmi felelősségi rendszer] C-791/19, EU:C:2021:596, 42. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 57 A Bíróság azonban az eljárási szabályzata 83. cikkének megfelelően a főtanácsnok meghallgatását követően elrendelheti az eljárás szóbeli szakaszának újbóli megnyitását, különösen, ha úgy ítéli meg, hogy az ügy körülményei nincsenek kellően feltárva, vagy ha a fél e szakasz befejezését követően a Bíróság határozatára nézve döntő jelentőségű új tényt hoz fel.
- 58 A jelen ügyben a Bíróság a főtanácsnok meghallgatását követően ugyanakkor úgy véli, hogy az eljárás írásbeli szakaszát és az előtte tartott tárgyalást követően a jelen ügyben való határozathozatalhoz szükséges valamennyi információ a rendelkezésére áll. A Bíróság egyébiránt rámutat arra, hogy a European Food és társai, valamint a Viorel Micula és társai által az eljárás szóbeli szakaszának újbóli megnyitása iránt benyújtott kérelmek nem tárnak fel egyetlen olyan új tényt sem, amely befolyásolhatná a Bíróság említett ügyben hozandó határozatát.
- 59 E körülmények között nem kell elrendelni az eljárás szóbeli szakaszának újbóli megnyitását.

A fellebbezésről

- 60 Fellebbezésének alátámasztására a Bizottság, akit a Spanyol Királyság és a beavatkozó felek támogatnak, három jogalapra hivatkozik.
- 61 Két részből álló első jogalapjával azt állítja, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, amikor úgy ítélte meg, hogy a Bizottság nem rendelkezett hatáskörrel a vitatott határozat elfogadására. E jogalap elsődlegesen hivatkozott első része az EUMSZ 108. cikk Törvényszék általi megsértésére, míg az említett jogalap másodlagosan hivatkozott második része a csatlakozási okmány V. melléklete 2. fejezetének a megsértésére vonatkozik.
- 62 Két részből álló második jogalapjával a Bizottság arra hivatkozik, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, amikor úgy ítélte meg, hogy az uniós jog nem alkalmazandó a választottbírói ítéletben megítélt kártérítésre. E jogalap elsődlegesen hivatkozott első része a csatlakozási okmány 2. cikkének és az uniós jog időbeli hatályával kapcsolatos szabályoknak a Törvényszék általi megsértésére, míg az említett jogalap másodlagosan hivatkozott második része az Európa-megállapodás megsértésére vonatkozik.
- 63 Harmadik jogalapjával a Bizottság azt állítja, hogy a Törvényszék tévesen értelmezte az előny fogalmát, és elmulasztotta a vitatott határozatot alátámasztó valamennyi indok megvizsgálását, amikor úgy ítélte meg, hogy a szóban forgó kártérítés nem minősül ilyen előnynek.
- 64 Mindenekelőtt az első jogalap első részét és a második jogalapot kell együttesen megvizsgálni.

Az elfogadhatóságról

A felek érvei

- 65 A European Food és társai, valamint Viorel Micula és társai állítása szerint a többek között az első jogalap első részének és a második jogalap mindkét részének alátámasztására kifejtett érvelés több okból is elfogadhatatlan, sőt hatástalan.

- 66 Először is annak meghatározása, hogy mely időpontban nyújtották a szóban forgó állami támogatást – ami lényegében az első jogalap első részének és a második jogalap első részének a tárgyát képezi –, ténybeli megállapítás körébe tartozik. Következésképpen ezen időpont megállapítása nem képezheti fellebbezés tárgyát. A Törvényszék ugyanis független és önálló módon megállapította, hogy a választottbírósi ítélet tárgyát a választottbírósi eljárás felpereseit egy olyan esemény – nevezetesen a szóban forgó adóösztönző rendszer Románia általi, a BIT megsértésével történt hatályon kívül helyezése – miatt ért kár megtérítése képezte, amely ezen állam uniós csatlakozása előtt következett be, valamint hogy e választottbírósi ítélet e csatlakozást követően semmilyen hatást nem fejtett ki. Mivel a Törvényszék így tulajdonképpen azt állapította meg, hogy a kártérítés kifizetése csupán egy korábbi jog végrehajtását jelentette, e kifizetés nem minősülhet az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdésének hatálya alá tartozó előnynek, és mindez elégséges ahhoz, hogy igazolja a vitatott határozat megsemmisítését.
- 67 Ráadásul a European Food és társai szerint a szóban forgó állami támogatás nyújtásának időpontjára vonatkozóan a Bizottság által kifejtett érvelés nem kellően pontos. Konkrétabban, a fellebbezés elmulasztotta megjelölni a megtámadott ítélet indokolásának téves jogalkalmazással érintett pontjait. A fellebbezés emellett azt sem fejt ki, hogy ez az ítélet mennyiben értelmezi vagy alkalmazza tévesen a Bíróság ítélkezési gyakorlatát, továbbá az állítólagosan téves minősítés alá eső tényeket sem jelöli meg.
- 68 Másodszor, mivel a vitatott határozatban megjelölt állami támogatást nem a szóban forgó, kártérítéshez való jog, sőt nem is a választottbírósi ítélet, hanem e kártérítés – jóval Románia uniós csatlakozását követő – kifizetése alkotja, mint hatástalant el kell utasítani azokat az érveket, amelyekkel a Bizottság különösen a második jogalap második részének alátámasztása érdekében arra hivatkozik, hogy hatáskörrel rendelkezik egy olyan intézkedés vizsgálatára, amely az e csatlakozást megelőzően nyújtott állami támogatásnak minősülhet. Ugyanez vonatkozik azon érvelésre is, amellyel a Bizottság az első jogalapja első részének alátámasztása érdekében azt állítja, hogy a szóban forgó állami támogatás e választottbírósi ítélet végrehajtható okirattá való átalakításából vagy az említett ítélet kihirdetéséből ered. Ha a Bíróság helyt adna ezeknek az érveknek, az azt jelentené, hogy a Bizottság e határozatban tévesen állapította meg, hogy e támogatást a kártérítés kifizetésével nyújtották. Márpedig elfogadhatatlan a Bizottság minden arra irányuló kísérlete, hogy utólag módosítsa vagy kiegészítse az említett határozat indokolását.
- 69 Harmadszor, azt az érvelést, amellyel a Bizottság a második jogalapja második részének alátámasztása érdekében az Európa-megállapodás megsértésére hivatkozik, mint elfogadhatatlant vagy hatástalant el kell utasítani. Egyrészt ugyanis ezzel az érveléssel a Bizottság szükségképpen elismeri, hogy a Törvényszék helyesen állapította meg, hogy a jelen ügyben az állami támogatás bármely esetleges nyújtására Románia uniós csatlakozását megelőzően került sor, ami ellentmondásban áll a vitatott határozat szövegével. Másrészt, mivel e határozatot az EUMSZ 107. és EUMSZ 108. cikk alapján fogadták el, a Bizottság a jelen fellebbezés szakaszában nem támaszkodhat az Európa-megállapodásra. Az uniós bíróság ugyanis nem helyettesítheti az említett határozatban alkalmazott jogalapot valamely más jogalappal.
- 70 A Bizottság úgy véli, hogy az első jogalap első része és a második jogalap mindkét része elfogadható.

A Bíróság álláspontja

- 71 Először is emlékeztetni kell arra, hogy az EUMSZ 256. cikk (1) bekezdéséből és az Európai Unió Bírósága alapokmánya 58. cikkének első bekezdéséből kitűnik, hogy a fellebbezés csak jogkérdésekre terjed ki, és ezért kizárólag a Törvényszék rendelkezik hatáskörrel a releváns tények és a bizonyítékok megállapítására és értékelésére. A tények és bizonyítékok értékelése – azok elferdítésének esetét kivéve – nem minősül jogkérdésnek, amelyet mint ilyen fellebbezés keretében a Bíróságnak kell felülvizsgálnia (2021. március 2-i Bizottság kontra Olaszország és társai ítélet, C-425/19 P, EU:C:2021:154, 52. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 72 Ezzel szemben, ha a Törvényszék megállapította vagy értékelte a tényeket, a Bíróság hatáskörrel rendelkezik a felülvizsgálati jogkörének gyakorlására, amennyiben a Törvényszék minősítette azok jogi jellegét, és abból jogi következtetéseket vont le. A Bíróság felülvizsgálati jogköre többek között arra a kérdésre terjed ki, hogy a Törvényszék a tények értékelése során helyes jogi kritériumokat alkalmazott-e (lásd ebben az értelemben: 2021. március 2-i Bizottság kontra Olaszország és társai ítélet, C-425/19 P, EU:C:2021:154, 53. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 73 A jelen ügyben meg kell állapítani, hogy az első jogalap első része és a második jogalap első része azt a kérdést veti fel, hogy abban az esetben, ha – a jelen üggyhöz hasonlóan – egy választottbíróági ítélet kártérítést ítélt meg egy adóösztönző rendszer BIT megsértésével történt hatályon kívül helyezése miatt állítólagosan elszenvedett kár megtérítéseként, az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése értelmében vett állami támogatás nyújtására e kártérítésnek a választottbíróági ítélet végrehajtásaként való tényleges kifizetésének időpontjában került-e sor, amint azt a Bizottság állítja, azon az alapon, hogy a kártérítéshez való jog végső soron akkor keletkezett, amikor az említett ítélet a nemzeti jog szerint végrehajthatóvá vált, vagy pedig e támogatás nyújtására e rendszer hatályon kívül helyezésének napján került sor, amint arra a European Food és társai, valamint Viorel Micula és társai hivatkoznak azon az alapon, hogy – amint azt a Törvényszék a megtámadott ítéletben kimondta – a kártérítéshez való jog ezen utóbbi időpontban keletkezett.
- 74 Egy ilyen kérdés márpedig nyilvánvalóan jogkérdésnek minősül, mivel magában foglalja azon időpont meghatározását, amikor a támogatást az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése értelmében „nyújtották”, valamint annak megvizsgálását, hogy a Törvényszék helyesen értelmezte és alkalmazta-e az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdését, valamint jogilag helyesen minősítette-e a tényeket a támogatás e rendelkezés értelmében vett „nyújtása” időpontjának meghatározásakor.
- 75 Egyébiránt, ami az arra alapított állítást illeti, hogy a Bizottság e kérdésre vonatkozóan kifejtett érvelése pontatlan, emlékeztetni kell arra, hogy az EUMSZ 256. cikk (1) bekezdésének második albekezdéséből, az Európai Unió Bírósága alapokmánya 58. cikkének első bekezdéséből, valamint a Bíróság eljárási szabályzata 168. cikke (1) bekezdésének d) pontjából következik, hogy a fellebbezésben pontosan meg kell jelölni a hatályon kívül helyezni kért ítélet kifogásolt részeit, valamint az e kérelmet konkrétan alátámasztó jogi érveket, különben a fellebbezés vagy az érintett jogalap elfogadhatatlan (2021. március 2-i Bizottság kontra Olaszország és társai ítélet, C-425/19 P, EU:C:2021:154, 55. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 76 Márpedig a jelen ügyben e tekintetben elegendő rámutatni arra, hogy a Bizottság a fellebbezésében kifejtette, hogy első és második jogalapjával a megtámadott ítélet 66–80. és 83–88. pontját vitatja, és e célból világos és részletes érvelést adott elő, amelyben kifejtette azokat az indokokat, amelyek alapján véleménye szerint e jogalapok tekintetében téves jogalkalmazás valósult meg.

- 77 Másodszor, ami azon kifogást illeti, amely szerint a Bizottság a fellebbezésével a vitatott határozatnak az abban említett állami támogatás jellegével kapcsolatos módosítását vagy kiegészítését igyekszik elérni, emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróságnak a jelen ítélet 75. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlata értelmében a fellebbezési jogalapnak nem az első fokon vitatott határozat megsemmisítésére, hanem a Törvényszék megtámadott ítéletének hatályon kívül helyezésére kell irányulnia, és tartalmaznia kell az ítéletet érintő téves jogalkalmazást konkrétan megjelölő érvelést. Így a fellebbező előterjeszthet olyan fellebbezést, amelyben a Bíróság előtt a megtámadott ítéletből következő olyan jogalapokra hivatkozik, amelyek ezen ítélet jogi megalapozottságának kifogásolására irányulnak (2021. március 4-i Bizottság kontra Fútbol Club Barcelona ítélet, C-362/19 P, EU:C:2021:169, 47. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 78 Márpedig a jelen ügyben, amint az a jelen ítélet 73. pontjából kitűnik, a Bizottság a fellebbezésével, különösen annak első jogalapja első részével és második jogalapja első részével azon indokokat kérdőjelezi meg, amelyek alapján a Törvényszék a megtámadott ítéletben megállapította, hogy a vitatott határozatban szereplő állami támogatást a szóban forgó adóösztönző rendszer Románia általi, állítólagosan a BIT megsértésével történt hatályon kívül helyezésekor és ezen állam uniós csatlakozása előtt nyújtották, így ezen intézmény nem rendelkezett hatáskörrel e határozatnak az EUMSZ 108. cikk alapján való elfogadására.
- 79 Az ezen ítélet indokolására vonatkozó ilyen érvelés elfogadható a fellebbezés szakaszában, függetlenül a vitatott határozat indokolásától, és különösen azon intézkedés pontos körvonalától, amelyet a Bizottság e határozatban az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése értelmében vett „állami támogatásnak” minősített.
- 80 Ezzel szemben e tekintetben hangsúlyozni kell, hogy mivel a Bíróságnak a fellebbezési eljárás keretében fennálló hatásköre azon jogi megoldás értékelésére korlátozódik, amelyet az elsőfokú bíróság előtt megvitatott jogalapok tekintetében alkalmaztak (2021. március 4-i Bizottság kontra Fútbol Club Barcelona ítélet, C-362/19 P, EU:C:2021:169, 47. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat), a Bíróság a jelen fellebbezés keretében nem határozhat olyan jogalapokról és érvekről, amelyeket a Törvényszék nem vizsgált meg, és különösen amelyek arra a kérdésre vonatkoznak, hogy a szóban forgó intézkedés anyagi jogi szempontból az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése értelmében vett „állami támogatásnak” minősül-e.
- 81 Végül, harmadszor, ami az Európa-megállapodásnak a – második jogalap második részének tárgyát képező – megsértésére alapított érvelést illeti, azt a jelen ítélet 77. pontjában felidézett ítélkezési gyakorlattal összhangban elfogadhatónak kell tekinteni. A Bizottság ezen érveléssel ugyanis azt állítja, hogy a Törvényszék a megtámadott ítélet 87. pontjában tévesen alkalmazta a jogot, amikor az EUMSZ 267. és EUMSZ 344. cikket megsértve figyelmen kívül hagyta a 2018. március 6-i Achmea ítélet (C-284/16, EU:C:2018:158) relevanciáját azzal az indokkal, hogy a választottbíróság nem volt köteles az uniós jogot alkalmazni az elé tárt azon tényekre, amelyek Románia uniós csatlakozását megelőzően merültek fel. E tekintetben nincs jelentősége annak, hogy ez az érvelés adott esetben nem mutat kapcsolatot a Bizottság által a vitatott határozatban tett megállapításokkal, mivel ez az érvelés – amint arra a jelen ítélet 77. pontja emlékeztetett – nem képezi fellebbezés tárgyát.
- 82 Következésképpen az első jogalap első része és a második jogalap mindkét része elfogadható.

Az ügy érdeméről

A felek érvei

– Az első jogalap első részéről

- 83 Első jogalapjának első részében a Bizottság arra hivatkozik, hogy a Törvényszék a megtámadott ítélet 68–80. és 86. pontjában tévesen állapította meg, hogy a választottbíróági eljárás felperesei számára a választottbíróági ítéletben megítélt kártérítéshez való jog 2005. február 22-én – a szóban forgó adóösztönző rendszer ezen állam általi hatályon kívül helyezésekor, azaz Románia uniós csatlakozását megelőzően – keletkezett, és hogy ennél fogva e rendszer hatályon kívül helyezése képezi a szóban forgó állami támogatási intézkedést, holott e támogatást az említett kártérítés e csatlakozást követő kifizetése alkotja.
- 84 Ebből az következik, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot azáltal, hogy tévesen értelmezte és alkalmazta a Bíróság azzal kapcsolatos ítélkezési gyakorlatát, hogy az EUMSZ 108. cikk alapján fennálló bizottsági hatáskör gyakorlása szempontjából mely időpontban kerül sor az állami támogatás nyújtására. E téves jogalkalmazásból fakadóan egy másik téves jogalkalmazás is megvalósult az azon intézkedéssel kapcsolatos tények téves jogi minősítésével, amellyel Románia a szóban forgó állítólagos állami támogatást nyújtotta.
- 85 Az a kérdés, hogy a Bizottság az EUMSZ 108. cikk alapján hatáskörrel rendelkezett-e a vitatott határozat elfogadására, az adott esetben állami támogatásnak minősülő intézkedés Románia általi meghozatalának időpontjától függ. E tekintetben a Bíróságnak a 2013. március 21-i Magdeburger Mühlenwerke ítéletből (C-129/12, EU:C:2013:200, 40. és 41. pont) eredő ítélkezési gyakorlatából kitűnik, hogy az állami támogatás minősítésének jogi kritériumát egy olyan jogcím megléte képezi, amely alapján kérelmezhető a támogatás azonnali kifizetése.
- 86 Márpedig a jelen ügyben a választottbíróági eljárás felpereseit csupán azon időponttól illeti meg a szóban forgó, kártérítéshez való jog, amikor a választottbíróági ítélet a nemzeti jog értelmében végrehajthatóvá vált. A szóban forgó adóösztönző rendszer hatályon kívül helyezésének címén megítélt kártérítés kifizetéséhez való feltétel nélküli jog ugyanis az említett választottbíróági ítéletből következik, összefüggésben a nemzeti joggal, amely kötelezi Romániát ezen ítélet végrehajtására. Következésképpen a vitatott határozat helyesen állapította meg, hogy e kártérítés Románia általi akár önkéntes, akár végrehajtás útján történő kifizetése állami támogatásnak minősül. Mivel ezt az állami támogatást Románia uniós csatlakozását követően nyújtották, a Bizottság hatáskörrel rendelkezett e határozat elfogadására.
- 87 Mindenesetre figyelembe kell venni annak szükségességét, hogy biztosítsák, hogy ne kerüljék meg az állami támogatásokra vonatkozóan az Európa-megállapodás 64. cikke (1) bekezdésének iii. pontjában és az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdésében előírt tilalmat a tagállamokra kötelező BIT-ben foglalt választottbíróági kikötéssel. A Törvényszék a megtámadott ítéletben figyelmen kívül hagyta ezt a körülményt.
- 88 A European Food és társai, valamint Viorel Micula és társai úgy vélik, hogy a Törvényszék helyesen alkalmazta az állami támogatások nyújtásának időpontjára vonatkozó, a Bíróság ítélkezési gyakorlatából következő elveket.

- 89 A 2013. március 21-i Magdeburger Mühlenwerke ítéletből (C-129/12, EU:C:2013:200, 40. és 41. pont) ugyanis kitűnik, hogy az állami támogatásokat abban az időpontban kell nyújtottnak tekinteni, amikor az alkalmazandó nemzeti jogszabály szerint a kedvezményezett jogosulttá válik arra, hogy megkapja a támogatást. A kártérítéssel kapcsolatban meg kell állapítani, hogy a kár megtérítéséhez való jog a kárt okozó esemény bekövetkezésének időpontjában keletkezik, és hogy minden további esemény járulékos jellegű, és nem módosítja a kárt okozó esemény időpontjában fennálló jogok jellegét vagy értékét.
- 90 A Törvényszék tehát a megtámadott ítélet 75. pontjában helyesen állapította meg, hogy a választottbírói ítéletben megerősített kártérítéshez való jog 2005. február 22-én, a szóban forgó adóössztönző rendszer Románia általi, a BIT megsértésével történt hatályon kívül helyezésekor keletkezett, és hogy következésképpen a Bizottság az EUMSZ 108. cikk alapján nem rendelkezett hatáskörrel a vitatott határozat elfogadására. A Törvényszék tehát helyesen vélte úgy, hogy a Bizottság tévesen jutott arra a következtetésre, hogy az állítólagos állami támogatást az e választottbírói ítéletben megítélt kártérítés kifizetésével nyújtották.
- 91 Konkrétabban, nincs jelentősége azon időpontnak, amikor a választottbírói ítélet a nemzeti jogrendben jogerőre emelkedett. Ez az ítélet ugyanis nem keletkeztetett olyan jogokat, amelyek Románia uniós csatlakozását megelőzően ne léteztek volna, mivel egy – akár bírósági, akár választottbírói – határozat, amely a jogellenes aktussal okozott kár megtérítéseként kártérítést ítél meg, az e jogellenes cselekmény elkövetésekor keletkezett jogok és kötelezettségek tekintetében nem konstitutív, hanem deklaratív hatályú. Ezenkívül az ICSID-egyezmény 54. cikke értelmében Románia a választottbírói ítéletet annak román eljárásjogi szabályozásától függetlenül köteles elismerni és végrehajtani.
- 92 A Törvényszék tehát helyesen állapította meg, hogy a választottbírói ítélet teljesítése csupán egy 2005. február 22-én keletkezett jog végrehajtását jelenti, és sem ezen ítélet vagy annak Romániában történő nyilvántartásba vétele, sem pedig ezen ítélet Romániával szemben való későbbi végrehajtása nem biztosít további előnyt a választottbírói eljárás felperesei számára azon jogokhoz képest, amelyek már 2005. február 22-én megillették őket.
- 93 Egyébiránt nem a szóban forgó adóössztönző rendszer hatályon kívül helyezése, hanem a BIT Románia általi megsértése keletkeztette a választottbírói eljárás felpereseit megillető azon jogosultságot, hogy megkapják azt a kártérítést, amelynek a kifizetését a vitatott határozat állami támogatásnak minősítette. A választottbírói ítélet így Románia uniós csatlakozását megelőzően is jogerősen megállapíthatta volna ezen állam említett jogsértésért való felelősségét. Sem a választottbírói ítélet, sem pedig a megítélt kártérítés pontos összegének kiszámítása nem releváns tehát annak meghatározása szempontjából, hogy mely időpontban válnak a kedvezményezettek jogosulttá arra, hogy megkapják az állami támogatást.

– *A második jogalapról*

- 94 A második jogalap első részével a Bizottság azt állítja, hogy a Törvényszék megsértette a csatlakozási okmányok között a 2013. szeptember 12-i Kuso ítéletből (C-614/11, EU:C:2013:544, 25. pont) kitűnő bírósági ítélkezési gyakorlat – amely szerint az uniós jog alkalmazandó a korábbi jogszabály hatálya alatt keletkezett helyzetek jövőbeli hatásaira – fényében értelmezett 2. cikkét, amikor a megtámadott ítélet 66., 67. és 80–88. pontjában úgy ítélte meg, hogy az uniós jog az időbeli hatálya folytán nem alkalmazható a választottbírói ítéletben

megítélt kártérítésre, mivel az e kártérítést keletkeztető valamennyi esemény Románia uniós csatlakozását megelőzően következett be. Konkrétabban, valamely új tagállam csatlakozásának időpontjától kezdődően az uniós jog valamennyi folyamatban lévő helyzetre alkalmazandó.

- 95 Márpedig a jelen ügyben, mivel a választottbíróági eljárás folyamatban volt Románia uniós csatlakozásának időpontjában, a választottbíróság döntéshozatali folyamata ezen időpontban folyamatban lévő helyzetnek minősült. Egyébiránt az e bíróság által tett megállapítások szerint a választottbíróági eljárás felperesei a 2005 és 2011 közötti időszakban fokozatosan szenvedték el azt a kárt, amelynek a megtérítését kérik.
- 96 Ebből az következik, hogy a választottbíróági ítélet kihirdetése az uniós jog alkalmazását vonta maga után, mivel olyan jogokat keletkeztetett, amelyek Románia uniós csatlakozását megelőzően nem léteztek, és mivel – összetett gazdasági értékelés útján – meghatározta a kártérítés összegét. E választottbíróági ítélet joghatásai tehát egy olyan helyzet jövőbeli hatásainak minősülnek, amely e csatlakozás előtt keletkezett. Az említett ítélet tehát nem tekinthető egy olyan jog elismerésének, amely a szóban forgó adóösztönző rendszer Románia általi hatályon kívül helyezésének időpontjában keletkezett volna.
- 97 Ellenkezőleg, e rendszer hatályon kívül helyezése és a választottbíróági ítélet két különálló jogi aktust képez, amelyek közül az első az Európa-megállapodás 64. cikke (1) bekezdése iii. pontjának tiszteletben tartását biztosítja, míg a második kártérítést nyújt az e rendelkezéssel összeegyeztethetetlen állami támogatási rendszer hatályon kívül helyezése miatt. Ez a helyzet a 2004. június 29-i Bizottság kontra Tanács ítélet (C-110/02, EU:C:2004:395) alapjául szolgáló ügyben vizsgált helyzethez hasonló, amely ítéletben a Bíróság kimondta, hogy az uniós jog tiltja, hogy az állami támogatást a belső piaccal összeegyeztethetetlennek nyilvánító bizottsági határozatot egy olyan második jogi aktus révén kerüljék meg, amely ezen állami támogatás kedvezményezettjei számára az említett határozatban előírt visszatérítés ellentételezésére szolgáló megtérítést nyújt.
- 98 A második jogalap második részével a Bizottság azt állítja, hogy a Törvényszék mindenesetre megsértette az Európa-megállapodást, amikor megállapította, hogy az uniós jog az időbeli hatálya folytán nem alkalmazható a választottbíróági ítéletben megítélt kártérítésre, mivel az uniós jog részét képező Európa-megállapodás volt alkalmazandó az e kártérítést keletkeztető, a csatlakozást megelőző valamennyi eseményre. E megállapodás 64. cikke (1) bekezdésének iii. pontja ugyanis megtiltotta Romániának, hogy az uniós csatlakozását megelőző időszakban nem engedélyezett állami támogatásokat nyújtson.
- 99 E tévedés miatt a Törvényszék a megtámadott ítélet 87. pontjában ismét tévesen alkalmazta a jogot annak kimondásával, hogy a jelen ügyben szóban forgó helyzet az említett okból kifolyólag különbözik a 2018. március 6-i Achmea ítélet (C-284/16, EU:C:2018:158) alapjául szolgáló helyzettől. A választottbíróság ugyanis maga is elismerte, hogy az Európa-megállapodás azon jog részét képezi, amelyet e bíróságnak az elé tárt jogvitára alkalmaznia kell. A jelen ügy tehát a választottbíráskodás olyan esetének minősül, amely az uniós jog területére vonatkozó jogviták megoldása tekintetében az uniós bírósági rendszer helyébe lép. Következésképpen a Törvényszék megsértette az EUMSZ 267. és EUMSZ 344. cikket.
- 100 A European Food és társai, valamint Viorel Micula és társai azt állítják, hogy a második jogalap első része teljes egészében azon a téves állításon alapul, amely szerint a BIT megsértésekor keletkezett kártérítéshez való jog jövőbeli hatásokat fejt ki Románia uniós csatlakozását követően.

- 101 A Bíróság ítélkezési gyakorlatából, különösen az 1999. június 15-i Andersson és Wåkerås-Andersson ítéletből (C-321/97, EU:C:1999:307, 31. pont) és a 2006. január 10-i Ynos ítéletből (C-302/04, EU:C:2006:9, 36. pont) kitűnik, hogy az uniós jog, különösen az EUMSZ 107. és EUMSZ 108. cikk nem alkalmazandó a Románia uniós csatlakozását megelőzően nyújtott támogatási intézkedésekre. Ugyanis az, hogy az ilyen támogatási intézkedéseket a Bizottság csupán korlátozott körülmények között vizsgálhatja, a releváns csatlakozási okmányok rendelkezéseiből, nem pedig az uniós jog valamely általános elvéből fakad.
- 102 Márpedig a jelen ügyben a választottbírói ítélet nem keletkeztetett olyan jogokat, amelyek ne léteztek volna Románia uniós csatlakozását megelőzően, ezen ítéletet ugyanis úgy kell tekinteni, hogy az az említett csatlakozást megelőzően fennálló jogok megsértését állapítja meg. A kártérítés kifizetése szintén nem fejtett ki jövőbeli hatásokat, mivel az pusztán a kártérítéshez való jog végrehajtását jelentette, amely jogot a választottbírói ítélet csupán megerősített és számszerűsített.
- 103 A szóban forgó, kártérítéshez való jog ugyanis abból ered, hogy Románia – a szóban forgó adóösztönző rendszer ezen állam uniós csatlakozását megelőző hatályon kívül helyezésének módjával – megsértette a BIT-et. Így a Románia felelősségének megállapításához szükséges valamennyi esemény a csatlakozás előtt következett be. E tekintetben nincs jelentősége annak, hogy a kártérítés összegének kiszámítása összetett gazdasági elemzést igényelt.
- 104 A BIT megsértése és a kártérítés nyújtása tehát nem minősül két különálló jogi aktusnak. Következésképpen nem lehet analógiát vonni a 2004. június 29-i Bizottság kontra Tanács ítélet (C-110/02, EU:C:2004:395) alapjául szolgáló ügygel, amelyben az érintett tagállam egyrészt olyan támogatási rendszert írt elő, amelyet az e rendszert a belső piaccal összeegyeztethetetlennek nyilvánító és e tagállamot az említett rendszer keretében nyújtott egyedi támogatások visszatéríttetésére kötelező bizottsági határozat nyomán hatályon kívül helyeztek, másrészt pedig amelyben az érintett tagállam e támogatások kedvezményezettjei számára a korábbival egyenlő összegű olyan új támogatásokat nyújtott, amelyek a kedvezményezetteket terhelő visszatérítési kötelezettség következményeinek a semlegesítésére irányultak. Ezzel szemben a választottbírói ítéletben megítélt kártérítés a BIT megsértése miatt elszenvedett kár megtérítésére irányul. Ezenfelül ez az ítélet, mivel azt egy független választottbíró fogadta el, nem képez a román államnak betudható aktust.
- 105 A Bizottság mindenesetre nem rendelkezik hatáskörrel a választottbírói ítéletben megítélt kártérítés visszatéríttetésének követelésére, mivel e kártérítés a Románia uniós csatlakozását megelőzően elszenvedett kár megtérítésére irányul. Ha ugyanis a szóban forgó adóösztönző rendszert nem helyezték volna hatályon kívül, a Bizottságot az EUMSZ 108. cikk alapján megillető ellenőrzési hatáskör nem terjedne ki az e rendszer alapján és ezen időszak során nyújtott támogatásokra.
- 106 Ami a második jogalap második részét illeti, a Törvényszék nem értelmezte vagy alkalmazta tévesen az Európa-megállapodást. Kétségtelen, hogy e megállapodás – mivel az az Unió, a tagállamai és Románia által kötött nemzetközi megállapodásnak minősül – az uniós jogrend szerves részét képezi. Románia uniós csatlakozása előtt azonban egy ilyen megállapodás ezen állam tekintetében nem minősült az uniós jog részének. E megállapodás kizárólag maga az Unió és a tagállamok tekintetében tartozik az uniós jog körébe.

- 107 Ezenkívül a Törvényszék nem sértette meg az EUMSZ 267. és EUMSZ 344. cikket, amikor a megtámadott ítélet 87. pontjában úgy ítélte meg, hogy a Bíróság által a 2018. március 6-i Achmea ítéletben (C-284/16, EU:C:2018:158) tett megállapítások a jelen ügyben nem alkalmazandók. Ez az ítélet ugyanis egy olyan helyzetre vonatkozik, amelyben valamely tagállam elfogadja, hogy az uniós jog értelmezésére és alkalmazására vonatkozó jogvitákat kivonja az uniós bírósági rendszer hatálya alól. Márpedig a jelen ügyben nem ez a helyzet, mivel egyrészt Románia a kereset választottbíróság elé terjesztésekor nem volt tagállam, másrészt pedig az Európa-megállapodás Románia vonatkozásában nem tartozott az uniós jog körébe.

A Bíróság álláspontja

- 108 Első jogalapjának első részével és második jogalapjának első részével a Bizottság lényegében azt állítja, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, amikor úgy ítélte meg, hogy az EUMSZ 108. cikk alapján a Bizottság nem rendelkezett hatáskörrel a vitatott határozat elfogadására. E határozatban a Bizottság megállapította, hogy a választottbíróság által a Románia uniós csatlakozását követően hozott ítéletében azon kár megtérítéseként megítélt kártérítés kifizetése, amely a választottbírósági eljárás felpereseit az állításuk szerint abból fakadóan érte, hogy ezen állam e csatlakozást megelőzően állítólagosan a BIT megsértésével hatályon kívül helyezte a szóban forgó adóössztönző rendszert, az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése értelmében vett, jogellenes és a belső piaccal összeegyeztethetetlen állami támogatásnak minősül.
- 109 Emlékeztetni kell arra, hogy az EUMSZ 108. cikk ellenőrzési eljárást vezet be azon intézkedésekre vonatkozóan, amelyek az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése értelmében vett „állami támogatásnak” minősülhetnek. Közelebbről, az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdése a tervezett új támogatásokra vonatkozó előzetes ellenőrzést vezet be. Az így szabályozott megelőzés célja az, hogy csak az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdése értelmében vett, a belső piaccal összeegyeztethető támogatások valósuljanak meg (lásd ebben az értelemben: 2020. március 3-i Tesco-Global Áruházak ítélet, C-323/18, EU:C:2020:140, 31. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 110 A bejelentési kötelezettség képezi ezen ellenőrzési eljárás egyik alapvető elemét. Ezen eljárás keretében a tagállamok kötelesek egyfelől bejelenteni a Bizottsághoz minden olyan intézkedést, amely az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése értelmében vett „állami támogatás” bevezetésére vagy módosítására irányul, másfelől az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdése értelmében nem hajthatják végre ezen intézkedést mindaddig, amíg ezen intézmény végleges határozatot nem hoz az említett intézkedéssel kapcsolatban (2020. november 24-i Viasat Broadcasting UK ítélet, C-445/19, EU:C:2020:952, 19. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 111 Ez utóbbi kötelezettség közvetlen hatállyal bír, és a tagállamok minden hatóságára kötelező (lásd ebben az értelemben: 2019. március 5-i Eesti Pagar ítélet, C-349/17, EU:C:2019:172, 88. és 90. pont).
- 112 Amint arra a Törvényszék a megtámadott ítélet 66., 67. és 79. pontjában helyesen emlékeztetett, a csatlakozási okmány 2. cikkével összhangban az uniós jog, és különösen az EUMSZ 108. cikk Romániában csak ezen állam 2007. január 1-jei uniós csatlakozásától, a csatlakozási okmányban megállapított feltételekkel alkalmazandó (lásd analógia útján: 2012. november 29-i Kremikovtzi ítélet, C-262/11, EU:C:2012:760, 50. pont).

- 113 Ebből következik, hogy – amint arra a Törvényszék a megtámadott ítélet 67. és 79. pontjában szintén rámutatott – a Bizottság ezen időponttól kezdve rendelkezik hatáskörrel arra, hogy az EUMSZ 108. cikk alapján ellenőrizze az e tagállam által hozott azon intézkedéseket, amelyek az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése értelmében vett „állami támogatásnak” minősülhetnek.
- 114 A Törvényszék ebből az említett ítélet 68. pontjában lényegében helyesen vonta le azt a következtetést, hogy annak eldöntése érdekében, hogy a Bizottság az EUMSZ 108. cikk alapján hatáskörrel rendelkezett-e a vitatott határozat elfogadására, meg kell határozni azon intézkedés elfogadásának időpontját, amelyből e határozat szerint az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése értelmében vett „állami támogatás” fakadt.
- 115 A Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint, amelyre a Törvényszék ugyanezen ítélet 69. pontjában hivatkozik, a támogatást abban az időpontban kell az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése értelmében „nyújtottnak” tekinteni, amikor az alkalmazandó nemzeti jogszabály szerint a kedvezményezett jogosulttá válik arra, hogy megkapja a támogatást (lásd ebben az értelemben: 2013. március 21-i Magdeburger Mühlenwerke ítélet, C-129/12, EU:C:2013:200, 40. pont; 2017. július 6-i Nerea ítélet, C-245/16, EU:C:2017:521, 32. pont; 2019. december 19-i Arriva Italia és társai ítélet, C-385/18, EU:C:2019:1121, 36. pont).
- 116 A jelen ügyben, amint az a megtámadott ítéletből, különösen annak 74–78. és 80. pontjából kitűnik, a Törvényszék megállapította, hogy a választottbíróági ítéletben megítélt, kártérítés felvételéhez való jog, amely kártérítés kifizetése a vitatott határozat szerint állami támogatás nyújtását eredményezte, a szóban forgó adóösztönző rendszer Románia általi, állítólagosan a BIT megsértésével történt hatályon kívül helyezésekor keletkezett, és ezen időponttól kezdve fejt ki hatásait. A Törvényszék szerint e választottbíróági ítélet csupán kiegészítő eleme e kártérítésnek, mivel ezen ítélet – amely a választottbíróági eljárás felpereseit az e hatályon kívül helyezés miatt ért konkrét kár meghatározására szorítkozik – pusztán elismeri az említett hatályon kívül helyezés időpontjában keletkezett jogot, míg a későbbiekben teljesített kifizetések mindössze az említett jog végrehajtását képezik.
- 117 E tekintetben rá kell mutatni arra, hogy – amint azt a Törvényszék a megtámadott ítélet 72. és 73. pontjában megállapította – kétségtelen, hogy a választottbíróági ítéletben megítélt kártérítés, mivel az azon kár megtérítésére irányul, amely a választottbíróági eljárás felpereseit állításuk szerint a szóban forgó adóösztönző rendszer Románia általi, állítólagosan a BIT megsértésével történt hatályon kívül helyezése miatt érte, e hatályon kívül helyezésből ered, és e hatályon kívül helyezés képezi a kárt okozó eseményt azon kár vonatkozásában, amely miatt e kártérítést nyújtották.
- 118 Szintén kétségtelen, hogy – amint azt a Törvényszék a megtámadott ítélet 74. és 75. pontjában megállapította – nem zárható ki, hogy a polgári jogi felelősségre vonatkozó nemzeti jogokból fakadó elvek alapján a megtérítéshez való ilyen jog keletkezésének időpontja e rendszer hatályon kívül helyezésének időpontja legyen.
- 119 Mindazonáltal emlékeztetni kell arra, hogy az EUM-Szerződés által az állami támogatásokra vonatkozóan bevezetett szabályok célja a belső piaci verseny megóvása (2018. november 6-i Scuola Elementare Maria Montessori kontra Bizottság, Bizottság kontra Scuola Elementare Maria Montessori és Bizottság kontra Ferracci ítélet, C-622/16 P–C-624/16 P, EU:C:2018:873, 43. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 120 E célból az EUM-Szerződés, különösen az EUMSZ 108. cikk – amint arra a jelen ítélet 109. és 110. pontja emlékeztetett – hatáskörrel ruházta fel a Bizottságot annak meghatározására, hogy valamely intézkedés az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése értelmében vett „állami támogatásnak” minősül-e, és következésképpen annak biztosítására vonatkozó hatáskört ruházott rá, hogy az e rendelkezésben foglalt feltételeknek megfelelő intézkedéseket a tagállamok ne hajtsák végre, vagy csak azt követően hajtsák végre, hogy azokat a belső piaccal összeegyeztethetőnek nyilvánították.
- 121 E tekintetben a Bíróság állandó ítélezési gyakorlatából kitűnik, hogy az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése szerinti „állami támogatásnak” való minősítéshez négy feltételnek kell teljesülnie, vagyis állami beavatkozásnak vagy állami forrásból történő beavatkozásnak kell fennállnia, e beavatkozásnak alkalmasnak kell lennie arra, hogy érintse a tagállamok közötti kereskedelmet, a kedvezményezett számára szelektív előnyt kell biztosítania, és torzítania kell a versenyt, vagy azzal kell fenyegetnie. Egyébiránt ezen előnynek az államnak betudhatónak kell lennie (lásd ebben az értelemben: 2021. március 3-i Poste Italiane és Agenzia delle entrate – Riscossione ítélet, C-434/19 és C-435/19, EU:C:2021:162, 37. és 39. pont, valamint az ott hivatkozott ítélezési gyakorlat).
- 122 Szintén emlékeztetni kell arra, hogy az „előny” fogalma, amely szorosan összefügg valamely intézkedés állami támogatásnak való minősítésével, a szóban forgó intézkedést elfogadó személyek indítékaitól független, objektív jelleggel bír. Így az állami intézkedések által követett célok jellegének és igazolásuknak semmilyen hatásuk nincs az állami támogatássá minősítésükre. Az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése ugyanis nem tesz különbséget az állami beavatkozás okai vagy célkitűzései szerint, hanem azt annak hatásai alapján határozza meg (2021. március 4-i Bizottság kontra Fútbol Club Barcelona ítélet, C-362/19 P, EU:C:2021:169, 61. pont, valamint az ott hivatkozott ítélezési gyakorlat).
- 123 E megfontolások fényében kitűnik, hogy – amint arra a főtanácsnok az indítványának 125. pontjában rámutatott – azon időpont megállapítása szempontjából, amikor egy meghatározott intézkedés a kedvezményezettjei számára az ezen állami támogatás felvételére való jogot ruházott, a döntő tényezőt az képezi, hogy e kedvezményezettek igényt szereznek arra, hogy e támogatást megkapják, valamint hogy az állam ehhez kapcsolódóan kötelezettséget vállal az említett támogatás nyújtására. Az ilyen intézkedés ugyanis ebben az időpontban eredményezhet az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése értelmében vett, a tagállamok közötti kereskedelmet érintő versenytorzulást.
- 124 Márpedig a jelen ügyben meg kell állapítani, hogy csak a választottbíróági ítélet biztosította az azon kár megtérítéseként megítélt, kártérítéshez való azon jogot, amely a választottbíróági eljárás felpereseit állításuk szerint amiatt érte, hogy a szóban forgó adóösztönző rendszert állítólagosan a BIT megsértésével helyezték hatályon kívül. A választottbíróági eljárás felperesei ugyanis csupán az általuk a BIT 7. cikkében foglalt választottbíróági kikötés alapján e célból indított választottbíróági eljárás befejezésekor juthattak hozzá e kártérítés tényleges kifizetéséhez.
- 125 Ebből következik, hogy még akkor is, ha – amint arra a Törvényszék a megtámadott ítéletben több ízben rámutatott – a szóban forgó adóösztönző rendszernek állítólagosan a BIT megsértésével történt hatályon kívül helyezése képezi a kárt okozó eseményt, a szóban forgó kártérítéshez való jogot önmagában a választottbíróági ítélet biztosította, amely ítélet, mivel helyt adott a választottbíróági eljárás felperesei által előterjesztett kérelemnek, nem csupán megállapította e jog fennállását, hanem számszerűsítette is annak összegét.

- 126 Ebből fakadóan a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, amikor a megtámadott ítélet 75. és 78. pontjában megállapította, hogy a vitatott határozatban említett állami támogatást a szóban forgó adóösztönző rendszer hatályon kívül helyezésének időpontjában nyújtották.
- 127 Következésképpen a Törvényszék akkor is tévesen alkalmazta a jogot, amikor a megtámadott ítélet 79. és 92. pontjában megállapította, hogy a Bizottság az EUMSZ 108. cikk alapján nem rendelkezett hatáskörrel a vitatott határozat elfogadására.
- 128 A European Food és társai, valamint Viorel Micula és társai által előadott egyetlen érv sem alkalmas ezen értékelés megkérdőjelezésére.
- 129 Először is, ami azt az érvet illeti, amely szerint a választottbíró, amelyhez Románia uniós csatlakozását megelőzően fordultak, e csatlakozást megelőzően is ítéletet hirdethetett volna, ezen érv tisztán spekulatív jellegű és ezért el kell utasítani.
- 130 Másodszor, ami azt az érvet illeti, amely szerint a választottbírói ítélet – a 2004. június 29-i Bizottság kontra Tanács ítéletben (C-110/02, EU:C:2004:395) szóban forgó helyzettől eltérően – nem arra irányul, hogy visszaállítson egy olyan állami támogatási rendszert, amelyet a Bizottság korábban az EUMSZ 108. cikk (2) bekezdése alapján a belső piaccal összeegyeztethetetlennek nyilvánított, hanem kártérítést ítél meg a BIT állítólagos megsértése miatt elszenvedett kár megtérítéseként, és ráadásul ezen ítélet nem tudható be az államnak, vagyis nem tartozik az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdésének hatálya alá, ezen érvet mint az e fellebbezés vizsgálata szempontjából irrelevánst el kell utasítani.
- 131 Amint az ugyanis a jelen ítélet 80. pontjából következik, az a kérdés, hogy az említett ítéletben nyújtott kártérítés az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése értelmében vett „állami támogatásnak” minősülhet-e, különösen az 1988. szeptember 27-i Asteris és társai ítéletből (106/87–120/87, EU:C:1988:457, 23. és 24. pont) eredő azon ítélkezési gyakorlat fényében, amely szerint az ilyen támogatás jogi természete alapvetően eltér azon kártérítés jogi természetétől, amelynek magánszemélyek számára való kifizetésére a nemzeti hatóságokat az általuk e magánszemélyeknek okozott károk megtérítéseként adott esetben köteleznék, nem képezi a jelen fellebbezés tárgyát, és következésképpen e fellebbezés keretében nem tartozik a Bíróság hatáskörébe.
- 132 Végeredményben a Bizottságot az EUMSZ 108. cikk alapján megillető hatáskör semmiképpen sem függhet azon kérdés vizsgálatának eredményétől, hogy a szóban forgó kártérítés az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése értelmében vett „állami támogatásnak” minősülhet-e, mivel – amint az a jelen ítélet 109. és 120. pontjából kitűnik – a Bizottság által az EUMSZ 108. cikk alapján gyakorolt előzetes ellenőrzés többek között ennek a kérdésnek az eldöntésére irányul.
- 133 Harmadszor, ami az arra alapított érvet illeti, hogy a választottbírói ítéletben megítélt kártérítés részben – amint arra a Törvényszék a megtámadott ítélet 89. és 90. pontjában rámutatott – azon kár megtérítésére irányul, amely a választottbírói eljárás felpereseit a Románia uniós csatlakozását megelőző időszakban állításuk szerint érte, mint irrelevánst szintén el kell utasítani.
- 134 Egy ilyen körülmény ugyanis – a Törvényszék által ezen ítélet 91. pontjában megállapítottakkal ellentétben – nem alkalmas a Bizottság arra vonatkozó hatáskörének megkérdőjelezésére, hogy az EUMSZ 108. cikk alapján elfogadja a vitatott határozatot, mivel – amint az a jelen ítélet 124–127. pontjából kitűnik – az e kártérítéshez való jogot a választottbírói ítélet elfogadásával ténylegesen e csatlakozást követően ítélték meg.

- 135 E tekintetben nincs jelentősége annak, hogy a Bizottság Románia uniós csatlakozását megelőzően e rendelkezés alapján nem rendelkezett volna hatáskörrel a szóban forgó adóössztönző rendszer ellenőrzésére, ha azt ezen állam nem helyezte volna hatályon kívül. E tekintetben elegendő annak megállapítása, hogy a vitatott határozatban a Bizottság az EUM-Szerződés állami támogatásokra vonatkozó szabályai alapján nem a szóban forgó adóössztönző rendszert vizsgálta – amely egyébiránt már nem volt hatályos, mivel azt e csatlakozást megelőzően hatályon kívül helyezték, amint arra a European Food és társai, valamint Viorel Micula és társai maguk is rámutatnak –, hanem az említett csatlakozást követően kihirdetett választottbíróági ítélet végrehajtásaként teljesített kártérítés kifizetését.
- 136 Ebből következik, hogy a megtámadott ítélet téves jogalkalmazást tartalmaz egyrészt a vitatott határozatban említett állami támogatás nyújtásának időpontja, másrészt pedig a Bizottságnak az e határozat elfogadására vonatkozó, az EUMSZ 108. cikken alapuló hatásköre tekintetében.
- 137 Végül a Törvényszék akkor is tévesen alkalmazta a jogot, amikor a megtámadott ítélet 87. pontjában kimondta, hogy a 2018. március 6-i Achmea ítélet (C-284/16, EU:C:2018:158) a jelen ügyben nem releváns.
- 138 Emlékeztetni kell arra, hogy ebben az ítéletben a Bíróság kimondta, hogy az EUMSZ 267. és EUMSZ 344. cikket úgy kell értelmezni, hogy azokkal ellentétes a tagállamok között létrejött nemzetközi megállapodásban szereplő olyan rendelkezés, amelynek értelmében e tagállamok egyikének beruházója a másik tagállamban létesített beruházásokra vonatkozó vita esetén ezen utóbbi tagállammal szemben választottbíróság előtt indíthat eljárást, amely bíróság hatáskörét e tagállam köteles elfogadni (2018. március 6-i Achmea ítélet, C-284/16, EU:C:2018:158, 60. pont).
- 139 Ugyanis, az ilyen megállapodás megkötésével az abban részt vevő tagállamok vállalják, hogy kivonják saját bíróságaik joghatósága alól, és következésképpen azon bírósági jogorvoslati rendszer alól, amelynek megteremtését az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdése előírja számukra az uniós jog által szabályozott területeken, azokat a jogvitákat, amelyek e jog alkalmazására vagy értelmezésére vonatkozhatnak. Az ilyen megállapodás tehát kizárhatja, hogy e jogvitákat az említett jog teljes érvényesülését biztosító módon döntsék el (2021. október 26-i PL Holdings ítélet, C-109/20, EU:C:2021:875, 45. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 140 A jelen ügyben az uniós jog, különösen az EUMSZ 107. és EUMSZ 108. cikk Románia uniós csatlakozásának időpontjától kezdve alkalmazandó e tagállamra. Amint az a jelen ítélet 27. pontjában említett ügyiratokból kitűnik, nem vitatott, hogy a választottbíróági eljárás felperesei által kért kártérítés nem kizárólag a csatlakozás ezen időpontját megelőzően állítólagosan elszenvedett károkra vonatkozott, ezért a választottbíróság elé tárt jogvita nem tekinthető úgy, hogy az minden elemében olyan időszakra korlátozódik, amelynek során Romániát, mivel még nem csatlakozott az Unióhoz, még nem kötötték a jelen ítélet 138. és 139. pontjában felidézett szabályok és elvek.
- 141 Márpedig nem vitatott, hogy az e jogvitában eljáró választottbíróság nem része azon uniós bírósági rendszernek, amelynek a megteremtésére az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdése kötelezi a tagállamokat az uniós jog hatálya alá tartozó területeken, és amely bírósági rendszer Románia uniós csatlakozásától kezdve az esetlegesen az uniós jog értelmezését vagy alkalmazását érintő jogviták rendezésére szolgáló mechanizmus helyébe lépett.

- 142 Egyrészt ugyanis e választottbíróóság nem minősül az EUMSZ 267. cikk értelmében vett „tagállami bíróságnak”, másrészt pedig az általa hozott választottbíróági ítélet az ICSID-egyezmény 53. és 54. cikkével összhangban nem tartozik a tagállami bíróságok által folytatandó felülvizsgálat alá ezen ítélet uniós joggal való összeegyeztethetősége tekintetében.
- 143 A European Food és társai, valamint Viorel Micula és társai által a tárgyaláson előadottakkal ellentétben ezt az értékelést nem kérdőjelezheti meg az, hogy Románia hozzájárult ahhoz, hogy eljárást indíthassanak vele szemben a BIT-ben szabályozott választottbíróági eljárás keretében.
- 144 E hozzájárulás ugyanis egy kereskedelmi választottbíróági eljárás keretében adott hozzájárulástól eltérően nem a szóban forgó felek akaratautonómiáját tükröző külön megállapodáson, hanem egy olyan, két állam által kötött szerződésen alapul, amelynek keretében ezen államok általános jelleggel és előre hozzájárulnak ahhoz, hogy a választottbíróági eljárás javára kivonják a saját bíróságaik hatásköre alól azokat a jogvitákat, amelyek az uniós jog értelmezésére és alkalmazására vonatkozhatnak (lásd ebben az értelemben: 2018. március 6-i Achmea ítélet, C-284/16, EU:C:2018:158, 55. és 56. pont; 2021. szeptember 2-i Moldovai Köztársaság ítélet, C-741/19, EU:C:2021:655, 59. és 60. pont).
- 145 E körülmények között, mivel Románia uniós csatlakozásától kezdve az EU- és az EUM-Szerződésben előírt bírósági jogorvoslati rendszer lépett e választottbíróági eljárás helyébe, az ezen állam által e tekintetben adott hozzájárulás teljesen okafogyottá vált.
- 146 A fenti megfontolások összességére tekintettel helyt kell adni az első jogalap első részének és a második jogalap mindkét részének, anélkül hogy határozni kellene az e jogalapok keretében előadott többi érvről vagy az első jogalap második részéről.
- 147 Tekintettel arra, hogy a Törvényszék a megtámadott ítélettel – amint az a jelen ítélet 36–38. pontjából kitűnik – a vitatott határozatot lényegében pusztán azon az alapon semmisítette meg, hogy az EUMSZ 108. cikk alapján a Bizottság nem rendelkezett hatáskörrel e határozat elfogadására, mivel az uniós jog az időbeli hatálya folytán nem volt alkalmazandó a választottbíróági ítéletben megítélt kártérítésre, az ezen indokolással kapcsolatos, az említett ítélet 126., 127. és 136. pontjában megállapított téves jogalkalmazás önmagában igazolja a megtámadott ítélet teljes egészében való hatályon kívül helyezését.
- 148 E körülmények között hatályon kívül kell helyezni a megtámadott ítéletet, anélkül hogy vizsgálni kellene a fellebbezés harmadik jogalapját vagy a csatlakozó fellebbezést, amelyben a Spanyol Királyság egyrészt az EUSZ 19. cikk, az EUMSZ 267. cikk és az EUMSZ 344. cikk megsértésére, másrészt pedig az első fokon benyújtott kereset elfogadhatatlanságára hivatkozik, és amely csatlakozó fellebbezés teljesen tárgytalanná vált (lásd analógia útján: 2008. április 22-i Bizottság kontra Salzgitter ítélet, C-408/04 P, EU:C:2008:236, 17. pont).

A Törvényszékhez benyújtott keresetről

- 149 Az Európai Unió Bírósága alapokmánya 61. cikke első bekezdésének második mondata értelmében a Bíróság a Törvényszék határozatának hatályon kívül helyezése esetén az ügyet maga is érdemben eldöntheti, ha azt a per állása megengedi.

- 150 Ez a helyzet a jelen ügyben a T-704/15. sz. ügyben felhozott első jogalap első része esetében, amely azon alapul, hogy az EUMSZ 108. cikk alapján a Bizottság nem rendelkezett hatáskörrel a vitatott határozat elfogadására, valamint a T-624/15. és a T-694/15. sz. ügyben felhozott második jogalap első része tekintetében, amely azon alapul, hogy nem áll fenn az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése értelmében vett, a kártérítés kifizetésével biztosított előny, amennyiben ez utóbbi részben e hatáskör megkérdőjelezésére irányul azon az alapon, hogy az állítólagos előnyt Románia uniós csatlakozását megelőzően nyújtották.
- 151 A jelen ítélet 123–127. pontjában kifejtett okokból ugyanis az EUMSZ 108. cikk alapján a Bizottság hatáskörrel rendelkezik a vitatott határozat elfogadására, mivel a választottbírói ítélet Románia uniós csatlakozását követően ítélte meg az e határozatban említett állami támogatásra való jogosultságot.
- 152 E tekintetben nincs jelentősége annak, hogy a vitatott határozat 1. cikke, amint azt a European Food és társai, valamint Viorel Micula és társai hangsúlyozták, nem a választottbírói ítélet kihirdetéséből eredő kártérítéshez való jogot minősíti az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése értelmében vett „állami támogatásnak”, amint azt e határozat (137) és (144) preambulumbekkezdése véleményük szerint sugallhatná, hanem e kártérítés kifizetését. Ezek az indokok ugyanis nincsenek hatással ezen ítélet kihirdetésének időpontjára, és ennél fogva nem kérdőjelezhetik meg a Bizottságnak az említett határozat elfogadására vonatkozó, az EUMSZ 108. cikkben alapuló hatáskörét.
- 153 A T-704/15. sz. ügyben előadott első jogalap első részét, valamint a T-624/15. és a T-694/15. sz. ügyben előadott második jogalap első részét ezért el kell utasítani annyiban, amennyiben azok a Bizottság vitatott határozat elfogadására vonatkozó, az EUMSZ 108. cikkben alapuló hatáskörének megkérdőjelezésére irányulnak.
- 154 Ezzel szemben a Törvényszék nem vizsgálta meg a European Food és társai, valamint Viorel Micula és társai által a keresetük alátámasztása érdekében hivatkozott azon további érveket, részeket és jogalapokat, amelyek a vitatott határozat megalapozottságára vonatkoznak, különösen ami azt a kérdést illeti, hogy a határozat tárgyát képező intézkedés anyagi jogi szempontból megfelel-e az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdésében foglalt feltételeknek. Márpedig a kereset e részének vizsgálata olyan összetett ténybeli mérlegelést von maga után, amelyek vonatkozásában a Bíróság nem rendelkezik a szükséges ténybeli elemek összességével (lásd analógia útján: 2021. szeptember 16-i Bizottság kontra Belgium és Magnetrol International ítélet, C-337/19 P, EU:C:2021:741, 170. pont).
- 155 Következésképpen a Bíróság megállapítja, hogy az említett többi érv, rész és jogalap tekintetében a per állása nem teszi lehetővé az érdemi határozathozatalt, ezért az ezekről való határozathozatal érdekében az ügyet vissza kell utalni a Törvényszék elé.

A költségekről

- 156 Mivel a Bíróság az ügyet visszautalja a Törvényszék elé, a jelen fellebbezési eljárás költségeiről jelenleg nem szükséges határozni.

A fenti indokok alapján a Bíróság (nagytanács) a következőképpen határozott:

- 1) A Bíróság az Európai Unió Törvényszékének 2019. június 18-i European Food és társai kontra Bizottság ítéletét (T-624/15, T-694/15 és T-704/15, EU:T:2019:423) hatályon kívül helyezi.**
- 2) A csatlakozó fellebbezésről nem szükséges határozni.**
- 3) A Bíróság az ügyet visszautalja az Európai Unió Törvényszéke elé, hogy hozzon határozatot az előtte felhozott azon jogalapokról és érvekről, amelyekről az Európai Unió Bírósága nem foglalt állást.**
- 4) A Bíróság a költségekről jelenleg nem határoz.**

Aláírások